

Huvudman

Varbergs kommun
uan@varberg.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskola Peder Skrivares Skola Enhet 4 i Varbergs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Varberg kommun att senast **torsdag den 18 april 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, garanterad undervisningstid, huvudmannens plan för utbildningen på introduktionsprogrammen, elevers individuella studieplaner, anmäla och utreda särskilt stöd samt åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Varberg kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Varbergs kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning av behöriga lärare

1. Se till att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare , om huvudmannen inte har rätt att tillämpa en undantagsregel. Inkom med en sammanställning av vilka lärare som undervisar i vilka ämnen samt i vilken mån de har lärarlegitimation och ämnesbehörighet för den

undervisning de bedriver. Om en undantagsregel har tillämpats ska detta anges (2 kap. 13, 17-18 §§, 21 kap. 11 § och 22 kap. 10 § skollagen).

Utbildningen på introduktionsprogram

2. Se till att eleverna får minst sin garanterade undervisningstid, i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan, om inte eleven begär att den ska minskas och huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl (17 kap. 6 § skollagen).
3. Se till att huvudmannens plan för utbildningen på introduktionsprogrammen innehåller uppgifter om utbildningens längd (17 kap. 7 § skollagen)
4. Se till att elevernas individuella studieplaner innehåller uppgift om utbildningens längd (1 kap. 7 § gymnasieförordningen (2010:2039))

Anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram

5. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 1 februari 2024 följer upp med samtliga lärare att det står klart för dem om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur denna uppföljning har genomförts. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket skollagen, 3 kap. 7 § skollagen).
6. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 10 januari – 10 april 2024 och vilket datum en utredning startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
7. Om åtgärden *reducerat program* används ska det i elevens åtgärdsprogram framgå vilken eller vilka kurser som reducerats (9 kap. 6 § gymnasieförordningen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Varbergs kommun en anmärkning avseende brist rörande skriftlig rutin för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan teknisk kommunikationsutrustning. Varbergs kommun ska senast **den 18 april 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att introduktionsprogrammen har det innehåll som författningarna reglerar, att det görs en bedömning av nyanlända elevers kunskaper inom två månader, studiehandledning på modersmål samt arbetet med elevers frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:6012/2023:6012) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Peder Skrivares skola Enhet 4 i Varbergs kommun. På skolenheten bedrivs utbildning på två av introduktionsprogrammen, språkintröduktion och individuellt alternativ. Enhet 4 är från höstterminen 2023 lokaliserad i provisoriska lokaler ett par kilometer ifrån Peder Skrivares skola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Peder Skrivares skola Enhet 4 följer gällande bestämmelser om undervisningen bedrivs av behöriga och legitimerade lärare, introduktionsprogrammets innehåll och garanterad undervisningstid, att det görs en bedömning av nyanlända elevers kunskaper inom två månader, studiehandledning på modersmål, arbetet med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd, arbetet med elevers frånvaro samt rutin för hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn den 10 och 11 oktober 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. utredningar och åtgärdsprogram.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning av behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I inskickad dokumentation framgår att samtliga lärare på skolenheten är legitimerade lärare men att eleverna på individuellt alternativ undervisas av lärare utan rätt behörighet i fyra ämnen; historia, samhällskunskap, geografi och matte. På skolenheten finns dock lärare med behörighet i samtliga av dessa ämnen och årskurser. Detta bekräftas i intervju med både lärare och rektor. En lärare säger därtill att det inte finns några lärare som har behörighet för undervisning motsvarande årskurserna 1-3, vilket det finns elever som har undervisning i. Rektorn ger ingen förklaring till varför han organiserat undervisningen så att eleverna inte ges undervisning av lärare med ämnesbehörighet i alla ämnen.

Lärare berättar i intervju att det är viktigt med relationer för eleverna på individuellt alternativ och att det inte är bra för eleverna om lärare "kommer och går" eftersom de då inte kan bygga en relation med eleverna. De anser också att det teoretiskt är enkelt att organisera verksamheten utifrån lärarnas behörigheter men att det inte passar elevgruppen, och det hade behövts fler lärare om eleverna skulle undervisas av behöriga lärare i alla ämnen. Både lärare, elever och rektorn berättar att eleverna i en klass på individuellt alternativ har en-till-en undervisning: eleverna sitter avskärmat och arbetar individuellt med olika ämnen och uppgifter på en och samma lektion. Både lärare och rektorn uppger att det upplägget försvårar för eleverna att få undervisning av lärare med rätt behörighet.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

En legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Lärare som inte uppfyller kraven i 13 § får trots det bedriva

1. annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har
 - a) en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen, och
 - b) kompetens att undervisa på det främmande språket,
2. undervisning i fristående skolor med viss särskild pedagogisk inriktning (2 kap. 17 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisning avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. Det betonas också (s. 261) att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat (prop. 2009/10:165 s. 262).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen vid Peder Skrivares skola Enhet 4 inte i tillräcklig utsträckning organiseras så att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Utredningen visar att rektorn vid tjänstefördelningen inte har utgått från lärarnas behörigheter utan utifrån att lärare tjänstefördelats till en specifik elevgrupp inom respektive introduktionsprogram som bedrivs vid skolenheten. Detta har inneburit att elever inte alltid undervisas av en lärare med rätt ämnesbehörighet.

Utbildningen på introduktionsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utbildningens längd och elevers individuella studieplaner

Skolinspektionen har tagit del av huvudmannens plan för utbildningen på introduktionsprogram vid Peder Skrivares skola för läsåret 2023/24. I planen framgår inte någon längd för utbildningen, endast att utbildningens längd avgörs av elevens mål med utbildningen som utformats i den individuella studieplanen. I huvudmannens plan framgår även att elevers individuella studieplan planeras ett läsår i taget. Skolinspektionen har även tagit del av ett flertal elevers individuella studieplaner, i vilka det bekräftas att utbildningen planeras ett läsår i taget. Ingen granskad individuell studieplan innehåller uppgifter om utbildningens längd.

Även i intervjuer med elever, personal samt rektorn bekräftas att utbildningen på introduktionsprogram planeras ett läsår i taget. Rektorn uppger att det finns elever som personalen vet kommer att gå tre läsår på introduktionsprogram, men i samtal med eleven säger personalen att utbildningen "får ta den tid det tar". Lärarna säger att det är vanligt att elever går flera läsår på introduktionsprogram men att de ändå utgår från att eleverna ska läsa ett läsår. Eleverna får enligt lärarna kontinuerligt information om hur det går för dem, till exempel på utvecklingssamtal där även en diskussion med elever om utbildningens längd kan ske. Detta bekräftas även av eleverna. Rektorn säger att anledningen till att utbildningen planeras ett år i taget grundar sig i en oro för att elever ska sluta om det framgår att utbildningen ska ta två år eller längre. Rektorn säger att de alltid tänker ett läsår i taget och att eleverna vill gå på introduktionsprogram så kort tid som möjligt. Han tror inte heller att eleverna är intresserade av att det ska stå i deras individuella studieplaner att de ska läsa exempelvis två år. Ingen av de elever som Skolinspektionen intervjuat uppgav att de skulle läsa längre tid på introduktionsprogram än innevarande läsår.

Representanter för elevhälsan, inklusive studie- och yrkesvägledaren, uppger att alla elever som läser på introduktionsprogram skrivs ut från utbildningen efter varje läsårs slut och att eleverna då får ett gymnasieintyg. Om elever kommer tillbaka till introduktionsprogrammen efter sommaren skrivs eleverna enligt representanterna in på utbildningen igen. Rektorn bekräftar att de elever som de vet eller misstänker kommer att sluta få ett gymnasieintyg, men att de elever som de vet kommer tillbaka efter sommaren inte får ett gymnasieintyg. Han säger också att skolan, förutom de nya eleverna, även kallar de elever som fått ett gymnasieintyg till skolstarten på introduktionsprogram, om de inte blivit behöriga till ett nationellt program.

Garanterad undervisningstid

I huvudmannens plan för utbildningen på introduktionsprogram framgår att elever på introduktionsprogram erbjuds i genomsnitt 23 timmars undervisning per vecka och att undervisningstiden kan skilja sig åt mellan elever eftersom utformningen av utbildningen ska ta hänsyn till individuella förutsättningar.

I intervjuer framgår att majoriteten av eleverna på introduktionsprogrammen inte ges undervisning motsvarande i genomsnitt minst 23 timmar per vecka. Det råder delade meningar om hur många elever som har undervisningstid som motsvarar heltidsstudier, minst 23 timmar i genomsnitt per vecka. Lärarna uppger att på individuellt alternativ är det några elever i A-klassen som har minst 23 timmars undervisningstid. På språkintröduktion är det enligt lärarna samtliga elever i A-gruppen och de elever som har modersmålsundervisning i B/C-gruppen som har minst 23 timmars undervisningstid. Elever som inte läser modersmål har ca 17 timmars undervisningstid. Ingen elev i D-gruppen har minst 23 timmars undervisning. Rektorn säger att han inte tror att det finns någon elev på introduktionsprogrammen som har minst 23 timmars undervisning per vecka, och om det finns är det elever som deltar i något av de projekt som finns med räddningstjänsten eller Recordia.

Elever och lärare berättar att elevernas undervisningstid diskuteras vid introduktionssamtal som sker i anslutning till skolstart på introduktionsprogrammen. Lärarna uppger att de tar ställning till hur många timmar eleverna kommer att klara av att vara i skolan och att rektorn därefter fattar beslut om minskad undervisningstid, samt att många elever har minskad undervisningstid redan från skolstart. Både elever och lärare ger flera exempel på elever som har få timmars undervisningstid, till exempel elever som läser enbart för- eller eftermiddagar eller som går i skolan endast någon dag i veckan. Lärare, representanter för elevhälsan och studie- och yrkesvägledaren samt rektorn uppger att eleverna har svårt att orka med heltidsstudier och att många av eleverna har i grundskolan varit så kallade hemmasittare eller tillhört olika flexenheter. Lärare på språkintröduktion uppger att det är tröttsamt för eleverna att lära sig ett nytt språk och att eleverna därför inte orkar studera på heltid.

I intervjuer framkommer att något särskilt beslut om att minska undervisningstiden, utifrån ett ställningstagande om det föreligger särskilda skäl, inte har fattats. Rektorn uppger att han har delegation från huvudmannen att besluta om minskad undervisningstid men att han inte fattat något särskilt beslut om det. Rektorn menar att det är beslutat implicit i och med att han har godkänt och fattat beslut om elevernas individuella studieplaner, och därmed också om minskad undervisningstid. På frågan om vilka särskilda skäl eleverna har för att beviljas minskad undervisningstid uppger rektorn att han har fått information kring detta från lärare, elevhälsan och studie- och yrkesvägledaren. Det kan handla om elever som varit hemmasittare i grundskolan och skolan har fått information via

överlämning från grundskolan samt i introduktionssamtal med elev och vårdnadshavare. Rektorn säger att han har bedömt att det föreligger särskilda skäl för alla ca 150 elever på skolenheten och att eleverna inte klarar av att studera minst 23 timmar per vecka. Rektorn uppger även att undervisningstiden inte når upp till minst 23 timmar också beror på lärarnas undervisningstimmar. Detta bekräftas även av lärarna som säger att om fler lektioner skulle läggas till på schemat skulle lärarna få för många undervisningstimmar.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen på ett introduktionsprogram följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan (17 kap. 7 § skollagen).

I förarbetena till skollagen anges att huvudmannens plan för utbildningen, i kombination med elevens individuella studieplan, ger den stadga och samtidigt den flexibilitet som är nödvändig för en utbildning med en klar målsättning. Vidare anges att den individuella studieplanen ska följas upp, utvärderas och revideras vid behov i samråd med eleven och i förekommande fall dennes vårdnadshavare. I planeringen spelar studie- och yrkesvägledare en viktig roll för att stödja eleverna i deras studie- och yrkesval (Prop. 2009/10:165, s. 455).

I skollagen anges att utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl (7 kap. 6 § skollagen).

I förarbetena till skollagen anges att undantag bara ska kunna göras för en elev som begär det om det finns särskilda skäl. Exempel på sådana skäl kan vara att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna. Regeringen anser att flera andra stödåtgärder först bör ha prövats innan huvudmannen fattar beslut om minskad undervisningstid av sådana skäl. I vissa fall kan det dock vara uppenbart att undervisningstiden behöver minskas t.ex. på grund av en genomgripande medicinsk behandling (Prop. 2017/18:183, s 94).

I gymnasieförordningen framgår att när en elev har nått målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan ska rektorn utfärda ett gymnasieintyg som visar vilken utbildning eleven har fått. Intyget ska innehålla uppgifter om

- utbildningens mål,

- samtliga betyg som eleven har fått,
- andra insatser som har ingått i den individuella studieplanen, och
- när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen har inriktats mot (8 kap. 21 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med elevers individuella studieplaner för elever på introduktionsprogram. Uppgifter om utbildningens längd saknas såväl i huvudmannens plan för utbildningen på introduktionsprogrammen som i elevernas individuella studieplaner. Det finns inte heller någon planering för elever som sträcker sig längre än ett läsår i taget, även om det redan från start står klart att utbildningen kommer att ta längre tid än så. Utbildningen på introduktionsprogrammen ska utformas efter elevers individuella behov och förutsättningar mot utbildningens mål. Den individuella studieplanen har tillsammans med huvudmannens plan för utbildning en viktig funktion för planering och uppföljning av utbildning på introduktionsprogram eftersom dessa program, till skillnad från nationella program, saknar nationellt fastställda programstrukturer och examensmål. Den individuella studieplanen behöver därför fungera som en mer preciserad beskrivning av den enskilde elevens utbildning vad gäller mål, längd och innehåll. Med hjälp av den individuella studieplanen kan lärare och rektorer planera och följa upp elevens utbildning och undervisning för att kunna ge det stöd och den stimulans som eleven behöver för att lyckas i sitt lärande och i sin personliga utveckling. Att arbetet med elevers individuella studieplaner är bristande visar sig även genom att rektorn inte vet vilka elever som ska erhålla ett gymnasieintyg, det vill säga vilka elever som har avslutat sin utbildning på introduktionsprogram. Ett gymnasieintyg ska utfärdas när en elev har nått målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan.

Därtill konstaterar Skolinspektionen att ett stort antal av eleverna på introduktionsprogrammen inte har i genomsnitt minst 23 timmars undervisningstid i veckan. Utredningen visar att ställningstagande om minskad undervisningstid fattas mycket tidigt under elevers utbildning, redan i samband med introduktionssamtal och upprättandet av den individuella studieplanen, innan andra stödinsatser har testats. Enligt förarbetena till bestämmelsen är möjligheten till undantag från den minst garanterade undervisningstiden begränsad eftersom tiden för lärande, tillsammans med kvaliteten på undervisningen, är en av de viktigaste faktorerna för elevers måluppfyllelse.

Anmäla och utreda behov av särskilt stöd samt åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmäla och utreda behov av särskilt stöd samt åtgärdsprogram

Lärare som arbetar på individuellt alternativ, elevhälsan och rektorn uppger att det inte finns någon tydlig rutin för hur lärare ska anmäla till rektorn att elever, trots att stöd getts i form av extra anpassningar, riskerar att inte nå minst de betygskriterier som minst ska uppnås. Lärarna säger att åtgärder som på nationella program anses vara särskilt stöd är en naturlig del i den ordinarie verksamheten på introduktionsprogrammen, och därför är lärarna osäkra på om det är nödvändigt med åtgärdsprogram på introduktionsprogrammen. Även rektorn säger att många stödinsatser finns med i den dagliga verksamheten på individuellt alternativ. Flera av lärarna uppger att de inte vet vare sig när eller hur en anmälan till rektorn ska gå till. Rektorn uppger att lärare ska diskutera eleverna i arbetslaget och därefter anmäla till rektorn eller specialpedagogen, men att rutinen inte är tydlig för lärarna samt att lärarna har svårt att se vad det innebär att eleverna inte når målen. Specialpedagogen, som ansvarar för att utreda och upprätta åtgärdsprogrammen, säger i sin tur att hen inte anser att det är tydligt vad som avses när en lärare kommer med en lapp eller tar upp en elev med hen.

Elevhälsan säger att rektorn beslutar om vilka elever som specialpedagogen ska utreda, samt att specialpedagogen har fått i uppdrag av rektorn att utreda alla elever som är nya på skolenheten. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök har 11 elever utretts och åtgärdsprogram upprättats, samtliga avser elever som gått på introduktionsprogram även föregående läsår. Specialpedagogen säger att hen har haft samtal med elever och vårdnadshavare samt utgått från föregående läsårs utredning och åtgärdsprogram när hen upprättat det nya åtgärdsprogrammet. Elevhälsan uppger att även alla elever som har minskad undervisningstid ska ha ett åtgärdsprogram. Specialpedagogen har dock inte fått någon information från rektorn om vilka elever som ska ha ett åtgärdsprogram utifrån minskad undervisningstid.

Vid besöket tog Skolinspektionen del av skolenhetens samtliga aktuella åtgärdsprogram, nio stycken. Ett flertal elever har insatser som anpassad studiegång eller reducerat program som åtgärd. Inte i något av dessa åtgärdsprogram framgår vilket ämne eller kurs som har anpassats bort eller reducerats, endast elevens tid i skolan anges, exempelvis 9.00-11.30 varje dag, tisdagar och onsdagar kl. 9.00-11.00 eller går en dag per vecka. I åtgärdsprogrammen finns inga kopplingar till ämnen, kurser eller betygskriterier. Vanliga insatser i åtgärdsprogrammen är: avskärmad arbetsplats, en till en-undervisning och att delta i sociala aktiviteter under raster.

Lärarna på individuellt alternativ vet inte på vilka grunder de befintliga åtgärdsprogrammen är fattade, men att det kommit direktiv från förvaltningen att alla elever på individuellt alternativ ska ha ett åtgärdsprogram. Av den anledningen är det fler åtgärdsprogram på gång och lärarna säger också att alla elever i B-klassen hade åtgärdsprogram under förra läsåret. Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av en lista som anger samtliga aktuella utredningar och åtgärdsprogram. På listan finns nio elever, samtliga i B-klassen. Rektorn uppger att det inte har inkommit några anmälningar från lärarna i B-klassen, men att specialpedagogen ska upprätta åtgärdsprogram för samtliga elever i den klassen. Specialpedagogen säger att hen har upprättat nya åtgärdsprogram för eleverna baserat på tidigare utredning och förra läsårets underlag. Både rektorn och elevhälsan uppger att samtliga åtgärdsprogram från förra läsåret avslutades efter förra läsårets slut. Rektorn säger att det beror på att de inte visste om eleverna skulle komma tillbaka efter sommaren eller ej.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

I skollagen framgår att om det finns särskilda skäl får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

I skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från

den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan, specialskolan och sameskolan sak den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program (3 kap. 12 § skollagen).

Enligt gymnasieförordningen kan en elev i gymnasieskolan befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet om eleven önskar det och ha påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på annat sätt. Reducerat program beslutas inom ett åtgärdsprogram (9 kap. 6 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns ett flertal brister i arbetet med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd samt med elevers åtgärdsprogram. Av utredningen framgår att det är otydligt för lärare när de ska anmäla till rektorn att de befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots insatser i form av extra anpassningar, samt hur en sådan anmälan ska gå till. De utredningar som genomförts, och de åtgärdsprogram som har beslutats innevarande läsår, grundas inte i en anmälan utan på att elevernas åtgärdsprogram avslutats efter föregående läsår. Det är också uttalat att alla elever i en klass på individuellt alternativ, och samtliga elever på introduktionsprogram som har minskad undervisningstid, ska ha ett åtgärdsprogram. Åtgärdsprogram ska upprättas för elever där en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd. Dessutom visar de aktuella åtgärdsprogrammen att rektorn har beslutat om åtgärder som *anpassad studiegång* och *enskild undervisning*, åtgärder som inte är möjliga att tillämpa i gymnasieskolan. Därtill har åtgärden *reducerat program* använts på felaktigt sätt. Reducerat program i gymnasieskolan innebär att en elev befrias från undervisning i en eller flera kurser eller gymnasiearbetet. Ett sådant beslut får fattas om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Varberg kommuns verksamhet vid Peder Skrivares skola Enhet 4 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen genomförs av behöriga och legitimerade lärare, utbildningens längd, garanterad undervisningstid, att anmäla och utreda särskilt stöd och åtgärdsprogram samt rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Det finns därför skäl att förelägga Varberg kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynen begärt att få ta del av skolenhetens rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Det finns enligt rektor och huvudman ingen sådan beslutad rutin än. Huvudmannen uppger både i informationsinhämtningen inför tillsynen samt i en komplettering att ett förslag till en sådan rutin bearbetas i skolans ledningsgrupp. Skolinspektionen har fått ta del av förslaget.

Rättslig reglering

I skollagen framgår att det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning (5 kap. 4e § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att rektorn inte har beslutat om en rutin för hantering av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, vilket är en brist. Dock så redovisar både huvudman och rektor att ett förslag till rutin har tagits fram håller på att bearbetas i skolans ledningsgrupp.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Varbergs kommuns verksamhet vid Peder Skrivares Skola Enhet 4 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att det finns en skriftlig rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som rektorn beslutat om. Utredningen visar dock att ett utkast till en sådan rutin har tagits fram och bearbetas i skolans ledningsgrupp. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Varbergs kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Introduktionsprogrammets innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I dokumentation samt intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och studie- och yrkesvägledare samt rektorn framgår att eleverna på introduktionsprogrammen framförallt läser de ämnen som saknas för att få behörighet till nationellt program. Lärarna uppger att eleverna har möjlighet att läsa alla grundskoleämnen utom ämnet teknik. Elever, lärare och studie och yrkesvägledaren ger också exempel på olika gymnasiekurser som eleverna kan läsa, till exempel samhällskunskap 1a och matte 1a. Därtill ges exempel att elever kan läsa körkortsteori, ha praktik eller delta i projekt med räddningstjänsten eller Recordia.

Rättslig reglering

I gymnasieförordningen anges att utbildningen på individuellt alternativ ska utformas efter elevens behov och förutsättningar. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven saknar godkända betyg i. Utbildningen får även innehålla hela eller delar av kurser i gymnasieämnen. Om eleven har förutsättningar för att läsa hela eller delar av kurser i gymnasieämnen ska utbildningen också innehålla sådana. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen.

Språkintrouktion ska innehålla undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. Undervisning i enbart dessa ämnen kan bedrivas under en kort inledande period. I övrigt ska språkintrouktion utformas utifrån de bedömningar som ska göras enligt 7 § och innehålla de ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnen som eleven inte har godkända betyg i och kurser i gymnasieämnen (6 kap. 6-8 §§ gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Bedömning av nyanlända elevers kunskaper

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju med lärare framgår att de flesta elever som går på språkintrouktion har varit i Sverige ett tag innan de påbörjat sina studier på introduktionsprogrammet.

Lärare och rektorn uppger att nyanlända elever som påbörjar sina studier på språkintröduktion placeras i D-gruppen där elevernas kunskaper kartläggs med hjälp av Skolverkets kartläggningsmaterial. Därefter görs en bedömning av elevens kunskaper, inom två månader.

Rättslig reglering

I skollagen anges att när en elev tas emot till språkintröduktion ska elevens kunskaper bedömas, om det inte uppenbart är onödigt. Bedömningen ska göras skyndsamt så att en individuell studieplan enligt 7 § kan upprättas för eleven inom två månader från mottagandet. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen (17 kap. 14 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen information inför tillsynen framkommer att 21 elever ges studiehandledning på modersmål. För tre elever anger huvudmannen att det inte finns någon ledig studiehandledare, eller ingen studiehandledare att tillgå, och att eleverna därför inte ges studiehandledning på modersmål. Det avser studiehandledning på språken: kakwa, somaliska och spanska. I kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår att rekryteringsförsök har gjorts, och görs fortfarande, men ansvarig rektor har inte lyckats att hitta någon studiehandledare på språket kakwa. Även i språket somaliska genomförs rekryteringsförsök och intervju kommer att genomföras i november. Så fort en person är anställd kommer studiehandledning att komma igång för aktuell elev, uppger huvudmannen. Studiehandledning i språket spanska kommer enligt huvudmannen att påbörjas under vecka 48.

Rättslig reglering

I gymnasieförordningen anges att de elever som behöver ska ges studiehandledning på modersmålet (9 kap. 9 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Varbergs kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller studiehandledning på modersmål. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet med elevers frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I dokumentation samt i intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn framgår att elevers vårdnadshavare får information om ogiltig frånvaro samma dag via skolans digitala lärplattform och/eller genom att mentorn skickar ett sms. Flera lärare berättar också att de varje månad skickar en sammanställning av elevernas frånvaro till vårdnadshavare. Lärarna berättar också att de uppmärksammar elevers frånvaro, både giltig och ogiltig, och vid behov av en frånvaroutredning gör lärarna en anmälan till elevhälsan. Skolinspektionen har tagit del av en mall och checklista samt några exempel på frånvaroutredningar inför tillsynen. I mallen dokumenterar den som utreder frånvaron till exempel när en muntlig kontakt tagits med vårdnadshavare och vilka problem eller hinder för närvaron som samtal med eleven gett indikation på. I intervju ger lärare exempel på åtgärder som vidtagits efter utredning.

Rättslig reglering

I skollagen anges att en elevs vårdnadshavare ska informeras samma dag om att eleven varit frånvarande. Om en elev har upprepade eller längre frånvaro ska rektorn se till att det startas en utredning för att utreda frånvaron, samt besluta och genomföra åtgärder för att komma tillrätta med elevens frånvaro (15 kap. 16 §, 3 kap. 7 och 9 §§, 5 kap. 9-10 §§ och 6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jin Sarac Batifi

Beslutsfattare
Signerat av: Jin Sarac Batifi

X Madeleine Olofsson

Föredragande
Signerat av: Madeleine Olofsson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Mikaeil Yousefi medverkat.